

Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Brně

Č.j. 11/2017

UPCR-BM-2017/74659-20100202

Informace o příspěvku na živobytí

Žádost:

(ze dne: 5. 9. 2017)

Žádost o poskytnutí informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Žadatel požaduje, kolik osob je příjemcem příspěvku na živobytí na Kontaktním pracovišti Brno – město, kdy jsou zdůrazněny ty osoby, které příspěvek pobírají jako osoby samostatně žijící. Dále je žádáno o sdělení, kolik osob pobírá příspěvek na živobytí v určité částce. Další část dotazu směřuje na dopad institutu jistota z občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) na dávky v hmotné nouzi.

Odpověď krajské pobočky Úřadu práce ČR v Brně:

Vážený pane,

k Vaší žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., která byla dne 5. 9. 2017 doručena České republice - Úřadu práce České republiky, krajská pobočka v Brně (dále zkráceně jen „Úřad práce“), lze sdělit následující:

V první části Vašeho dotazu žádáte o sdělení, kolik osob v hmotné nouzi je příjemcem příspěvku na živobytí, kdy zdůrazňujete ty osoby, které příspěvek pobírají jako osoby samostatně žijící. K tomu lze uvést, že v rámci Kontaktního pracoviště Brno - město je evidováno 3895 vyplácených příspěvků na živobytí, z čehož je 1493 příspěvků na živobytí vypláceno osobám - jednotlivcům. Lze rovněž uvést, že s příspěvkem na živobytí úzce souvisí doplatek na bydlení, kdy podmínkou posledně zmíněné dávky je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory pomáhá uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí. V této souvislosti lze sdělit, že v rámci Kontaktního pracoviště Brno - město je vypláceno 2137 doplatků na bydlení, z čehož 1277 dávek doplatku na bydlení je vypláceno do bytů a z tohoto počtu je 467 dávek vypláceno do bytu, který je obývaný pouze jednou osobou. Blíže se lze pozastavit i nad odůvodněnými náklady na bydlení. V souladu s § 34 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) se do odůvodněných nákladů na bydlení mimo jiné započítává nájemné, popřípadě obdobné náklady spojené s vlastnickou nebo družstevní formou bydlení nebo obdobné náklady při užívání bytu v jiné než nájemní, družstevní nebo vlastnické formě bydlení; nájemným nebo obdobnými náklady při užívání bytu v jiné

než nájemní, družstevní nebo vlastnické formě bydlení se rozumí nájemné hrazené v nájemních bytech, a to až do výše, která je v místě obvyklá; obdobnými náklady spojenými s vlastnickou nebo družstevní formou bydlení se rozumí výše prokazatelných nákladů, maximálně však do výše nákladů uvedených v zákoně o státní sociální podpoře.

V místě obvyklé nájemné je nutno chápat jako souhrnnou veličinu srovnatelných nájemných placených v současné době za srovnatelný byt v domě ve srovnatelném místě. S odkazem na § 3 a § 7 nařízení vlády č. 453/2013, o stanovení podrobností a postupu pro zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě, je možné pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi stanovit v místě obvyklé nájemné na základě prokazatelného doložení výše nejméně 3 srovnatelných nájemných. Při stanovení v místě obvyklého nájemného je dále přihlíženo zejména k následujícímu:

- a) Porovnávané byty se musí v dané obci běžně pronajímat a údaje o realizovaných pronájmech musí být dostupné.
- b) Porovnávané byty musí být srovnatelného standardu.
- c) V případě větších obcí (týká se města Brna) zvážit vhodnost stanovení v místě obvyklého nájemného připadajícího na 1m^2 podlahové plochy bytu pro více velikostních kategorií bytů (byty do 40m^2 , byty 41 – 69m^2 a byty nad 70m^2).
- d) Nedoporučuje se přepočít v místě obvyklého nájemného na m^2 využívat u malometrážních bytů (např. garsoniéra o velikosti 22m^2).
- e) Stanovit v místě obvyklé nájemné pro byty v majetku obce a pro byty v soukromém vlastnictví.
- f) Pružně reagovat na změny na realitním trhu. Tedy zajistit aktuálnost údajů.

Kontaktní pracoviště Brno - město se při stanovení v místě obvyklého nájemného řídí výše uvedeným. Při stanovení výše obvyklého nájemného u daného klienta vždy přihlédne minimálně ke 3 srovnatelným bytům, srovnatelného standardu, srovnatelné velikosti dle definovaných velikostních kategorií (byty do 40m^2 , byty 41 – 69m^2 a byty nad 70m^2), nacházejících se ve srovnatelné lokalitě a přihlédne k tomu, zda se jedná o byt v soukromém vlastnictví či o byt v majetku Statutárního města Brna. Analýza v místě obvyklého nájemného je prováděna ve vztahu ke konkrétnímu správnímu řízení a je vždy součástí tohoto spisu. V souladu s § 38 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, může do konkrétního spisu nahlížet pouze účastník řízení nebo jeho zástupce.

V souladu s předmětným § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi se do odůvodněných nákladů na bydlení dále započítávají pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu, maximálně však do výše, která je v místě obvyklá; úhradou služeb bezprostředně spojených s užíváním bytu se rozumí úhrada za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody, za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za dodávku vody z vodovodů a vodáren, za odvádění odpadních vod kanalizacími, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením.

Co se týče vodného a stočného, průměrná roční spotřeba vodného a stočného je stanovena na 35m^3 na osobu (vyhláška Ministerstva zemědělství č. 48/2014 Sb., zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu).

Započítaná částka za úhradu vodného/stočného se stanovuje výpočtem podle níže uvedeného vzorce, kde cena vodného a stočného je přebírána z ceníku příslušného dodavatele.

$$\frac{35 \times \text{počet osob}}{12} \times \text{Cena vodného a stočného pro danou obec obvyklá}$$

Co se týče ústředního vytápění, tak z aktuálně platných údajů o ceně tepla (v Kč za 1 GJ), které podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zveřejňuje Energetický regulační úřad, byly určeny náklady na bydlení v místě obvyklé u cen dálkového (ústředního) tepla. Průměrná roční spotřeba tepla byla stanovena na základě analýz zpracovaných pro Ministerstvo práce a sociálních věcí na 0,682 GJ na m². Započítaná částka spojená s úhradou za užívání ústředního (dálkového) vytápění se stanovuje podle níže uvedeného vzorce.

$$\frac{\text{Průměrná roční spotřeba dle m}^2}{12} \times \text{Cena ústředního (dálkového) vytápění v místě obvyklá}$$

V místě obvyklá výše dalších služeb souvisejících s užíváním bytu (energie společných prostor, výtahy, STA apod.) nebyla prozatím zjišťována, mimo jiné i z důvodu, že výdaje na tyto služby jsou stanovované z úrovně správce bytového domu a jsou klientem obtížně ovlivnitelné (nesouvisí se spotřebou určité komodity). Náklady na tyto služby jsou tak v dávkách pomoci v hmotné nouzi zohledněny ve skutečné výši.

Aktualizace v místě obvyklých cen nájemné jsou prováděny v návaznosti na situaci na trhu s nemovitostmi. Aktualizace cen vodného/stočného a cen dálkového vytápění je prováděna v návaznosti na změny v cenících příslušných dodavatelů. Platnost ceníků je zpravidla na období jednoho kalendářního roku.

Vrátíme-li se k příspěvku na živobytí a další části vašeho dotazu, tak nelze automatizovaně zjistit, kolik osob přijímá příspěvek na živobytí ve výši 3.410,- Kč. V obecnosti má tato dávka pomoci v hmotné nouzi pomoci v určitých situacích, může se jednat např. také o občana, který přišel o práci apod.

Poslední část Vašeho dotazu, je v podstatě dotazem na určité instituty smluvního práva a jejich dopad na oblast dávek pomoci v hmotné nouzi. V obecnosti vztah založený nájemní smlouvou může obsahovat i jiná ujednání, ať už právní jednání jednostranná nebo i dvoustranná, která - dle konkrétní úpravy - mohou být zakomponovaná v nájemní smlouvě. Je to věc pronajímatele a nájemce a vystupují zde do popředí rozdílné zájmy smluvních stran.

Vámi zmiňovanou jistotu pak upravuje § 2254 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Z pohledu pronajímatele se jedná o zajišťovací prostředek, který zajišťuje nároky pronajímatele z uzavřené nájemní smlouvy. Zajímavý může být tento institut v interakci se sociální prací za účelem řešení bytové situace osoby v hmotné nouzi. V této souvislosti lze odkázat na dokument Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 24. 6. 2015¹, z něhož stran

¹ Dostupný na <http://www.mpsv.cz/files/clanky/21565/Upozorneni.pdf>.

sociální práce za účelem řešení bytové situace osoby v hmotné nouzi lze vyzdvihnout: Sociální práci provádí příslušné pověřené obecní úřady. Tato se zaměřuje na řešení konkrétní situace jednotlivců, skupin osob nebo rodiny. Za tím účelem využívají kvalifikovaní sociální pracovníci v oboru odborné postupy k zajištění potřeb klientů s cílem zlepšení jejich situace nebo vyřešení jejich nepříznivé sociální situace. Cílem může být kromě jiného zajištění vhodného nebo standardního bydlení. Současně je cílem sociální práce tvorba příznivých společenských podmínek, a to tak, aby bylo dosaženo stanoveného cíle u konkrétního klienta. Pověřené obecní úřady podporují sociální změnu, řešení problémů v mezilidských vztazích a posílení a osvobození lidí za účelem naplnění jejich osobního blaha. Zmíněný úřad zasahuje tam, kde se lidé dostávají do konfliktu se svým sociálním prostředím. Pro sociální práci jsou klíčové principy lidských práv a společenské spravedlnosti a solidarity.

S pozdravem